

Riktlinjer modersmålsundervisning – Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

Diarienummer	Senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarig processägare	Styrdokumentnummer
UN 2024/0335	2024-06-12, § 38	Utbildningsnämnden	Chef enheten för flerspråkighet	DK 2024:27

Dokumentets syfte

Riktlinjerna grundar sig i skollagstiftningen och fastställer ramar för modersmålsundervisning för gymnasieelever i Danderyds kommun.

Dokumentet gäller för

Riktlinjerna för modersmålsundervisning gäller elever i skolformerna gymnasieskola och anpassad gymnasieskola och omfattar elever som är folkbokförda i Danderyds kommun.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Modersmålsundervisning för elever i gymnasieskola och anpassad gymnasieskola i Danderyds kommun	3
Modersmål, förstaspråk	3
Modersmålsundervisning i minoritetsspråk	3
Modersmålsundervisning	4
Prövning	5
Lästips	5

Modersmålsundervisning för elever i gymnasieskola och anpassad gymnasieskola i Danderyds kommun

Syftet med undervisningen i ämnet modersmål är att eleverna utvecklar kunskaper i och om sitt modersmål. Att ha tillgång till sitt modersmål underlättar språkutveckling och lärande inom olika områden. Skolformen och elevens bakgrund avgör om eleven har rätt till, eller ska ha möjlighet att få undervisning på sitt modersmål.

Modersmål, förstaspråk

Modersmål är det eller de språk som ett barn lär sig först. Ett barn kan ha flera modersmål om föräldrarna har olika modersmål som är deras första språk.

Elever i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan har rätt till modersmålsundervisning under de förutsättningar som anges i riktlinjerna.

Alla gymnasieelever som är folkbokförda i Danderyds kommun har möjlighet att ansöka om modersmålsundervisning via sin gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola.

Kommunala eller fristående gymnasieskolor i Danderyds kommun har möjlighet att ansöka om verksamhetsstöd/tilläggsbelopp för att bedriva modersmålsundervisning för elev folkbokförd i kommunen. Skolan kan välja att ordna undervisningen inom sin egen organisation eller köpa undervisning från Danderyds kommuns modersmålsverksamhet.

Kommunala eller fristående skolor utanför Danderyds kommun, som har elever från Danderyds kommun som uppfyller villkoren för modersmålsundervisning, kan ansöka om tilläggsbelopp för att bedriva sådan undervisning.

Modersmålsundervisning i minoritetsspråk

Gymnasieelever som tillhör någon av de nationella minoriteterna har rätt till modersmålsundervisning i minoritetsspråket. De nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

När det gäller modersmålsundervisning i minoritetsspråken har elever som påbörjar utbildning efter den 30 juni 2025, en utökad rätt jämfört med vad som annars gäller för modersmålsundervisning. I och med lagändringen ställs det inga krav på att minoritetsspråket ska vara elevens dagliga umgängesspråk i hemmet eller att eleven har goda kunskaper i språket.¹

Huvudmannen är skyldig att anordna modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken även om endast en elev vill ha undervisning i språket. Kravet på att det måste finnas en lämplig lärare gäller även för de nationella minoritetsspråken.²

¹ 15 kap. 19 § 2 st. och 18 kap. 19 § 2 st. skollagen (2010:800)

² 4 kap. 19 § gymnasieförordningen (2010:2039)

Modersmålsundervisning får inte omfatta mer än ett språk för en elev. En romsk elev som kommer från utlandet kan dock få modersmålsundervisning i två språk, om det finns särskilda skäl.³

I gymnasieskolan kan eleven läsa sitt nationella minoritetsspråk som språkval. Studierna kan börja på en nivå som utgår från elevens förkunskaper. En elev i gymnasieskolan kan även läsa sitt modersmål som andraspråk, om modersmålet är ett av de nationella minoritetsspråken. Ett andraspråk anses vara det språk som barnet lär sig efter att helt eller delvis ha tillägnat sig ett förstaspråk.

Modersmålsundervisning

Det framgår i skollagen⁴ att elever i gymnasieskola och anpassad gymnasieskola ska erbjudas modersmålsundervisning om vissa förutsättningar är uppfyllda. En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

- språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
- eleven har goda kunskaper i språket.

Huvudmannen är också skyldig att erbjuda elever som är adoptivbarn och har ett annat modersmål än svenska modersmålsundervisning, även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet. Eleven måste dock ha goda kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning får anordnas som individuellt val, utökat program, eller som ersättning för undervisning i andra språk än svenska, svenska som andraspråk och engelska.⁵

En huvudman är skyldig att anordna modersmålsundervisning i ett språk endast om

- minst fem elever vid huvudmannens gymnasieskola som ska erbjudas undervisning i språket önskar sådan undervisning och
- det finns en lämplig lärare att tillgå.⁶

För att uppfylla kravet på en lämplig lärare finns möjlighet för huvudmannen att använda fjärrundervisning i modersmål och för att ge elever studiehandledning på modersmålet.⁷

En elev som får modersmålsundervisning får fortsätta att delta i undervisningen, även om språket skulle upphöra att vara dagligt umgängesspråk för eleven.⁸

³ 4 kap. 16 § gymnasieförordningen (2010:2039)

⁴ 15 kap. 19 § och 18 kap. 19 § skollagen (2010:800)

⁵ 4 kap. 17 § gymnasieförordningen (2010:2039)

⁶ 4 kap. 19 § gymnasieförordningen (2010:2039)

⁷ 21 kap. skollagen (2010:800) samt 4 a kap. gymnasieförordningen (2010:2039)

⁸ 4 kap. 20 § gymnasieförordningen (2010:2039)

Prövning

Det är möjligt för elever att göra s.k. prövning⁹ i ämnet modersmål i gymnasieskolan. För att en prövning ska kunna genomföras i modersmål vid en skola eller hos en huvudman måste undervisningen i språket anordnas inom ramen för ämnet modersmål. En ytterligare förutsättning för att ha rätt till prövning är att eleven inte tidigare har fått betyg på kursen eller att eleven har fått betyget F. Prövningen ska vara avgiftsfri om eleven fått betyget F eller fått ”streck” (har för stor frånvaro).¹⁰I annat fall har huvudmannen rätt att ta ut en avgift om 500 kr.

Lästips

Ytterligare information om modersmålsundervisning finns tillgänglig på Skolverkets webbplats.¹¹.

⁹ 3 kap. 21 § skollagen (2010:800). Prövning innebär en möjlighet att få visa sina kunskaper och få en ny objektiv bedömning, som kan resultera i ett annat betyg än det ursprungliga. Närmare bestämmelser om prövning finns i 15 och 19 kapitlet skollagen (2010:800) samt i 8 kapitlet gymnasieförordningen (2010:2039)

¹⁰ [Prövning - att läsa in ett ämne eller en kurs för betyg - Skolverket](#) (länk hämtad 2024-05-23)

¹¹ <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/ratt-till-modersmalsundervisning> (länk hämtad 2024-05-23)